

Kristina Božič

Delavski boj za javni medij: stavka za možnost avtonomne prihodnosti

Javni Radioteleviziji Slovenija zaposleni na kratko rečejo hiša. A kljub vzdevku ne gre za eno, ampak sta hiši dve – v eni so večinoma radijski, v drugi televizijski prostori in pisarne. Čeprav si na obeh straneh Kolodvorske ulice v Ljubljani stojita nasproti, nista na nasprotnih bregovih. Razdiralni procesi in tokovi poskušajo utirati poti drugje. To je bilo jasno tudi 23. maja letos, na prvi dan stavkovnih aktivnosti. Delavke in delavci iz obeh stavb so stali skupaj na javnem prostoru med hišama. Javni protest medijskih delavk in delavcev zaradi vse slabših pogojev dela, političnih pritiskov in nepravilnosti pri imenovanjih vodilnih ni bil prvi. Niti zadnji. Asistent snemalcev, ki že več desetletij dela za javni medij, a ni želel, da se uporabi njegovo ime, je član Koordinacije novinarskih sindikatov in odločno podpira stavko. Povedal je, da se mu zdi nesprejemljiv padeč strokovnosti dela v zadnjih mesecih zaradi diletantskega vodenja javnega medija. Čuti vse večjo napetost, ki jo prinašajo naraščajoči stres in pritiski na novinarske sodelavce in sodelavke. »Hkrati mnogi novi sodelavci, ki so jih pripeljali, nimajo pojma. To lahko pomeni, da ne znajo vzeti niti prave opreme in na koncu ne moremo opraviti dela, kot bi ga morali,« je pojasnil, zakaj je prepričan, da cilji sedanjega vodstva niso v interesu javnosti. Ravno podpora javnosti pa je tisto, kar mu daje upanje: »Mislim, da se krepi zavedanje, da so stvari, ki pripadajo javnosti – četudi se nato čez njih pritožujemo.«

O možnosti stavke na javni radioteleviziji se je govorilo že pred majem. Spremembe in pritiski, žaljivke programskih svetnikov, problematični in avtoritarni postopki imenovanj vodstev – zaposleni v javnem medijskem servisu so gledali, kako jim prostor, kjer bi lahko kakovostno opravljali svoje delo in uresničevali z ustavo in zakonom predvideno nalogo uresničevanja pravice vseh do obveščeniosti, izginja pred očmi. Kako škodljive so stvari, ki so se dogajale, je bilo očitno tudi javnosti. Hana Radilovič, članica Gibanja za dostojno delo in socialno družbo

ter sodelavka Radia Študent, je junija dejala, da je vesela, da je do stavke končno prišlo in jo v Gibanju absolutno podpirajo. »Situacija, kot smo jo lahko spremljali v javnosti in kakor so jo predstavili delavke in delavci, je grozljiva. Politični pritiski, nezakonito ravnanje nadrejenih ... Strašljivo je, če imaš politično opcijo, ki ti diktira način delovanja javne medijske institucije in se vpleta v njeno delo,« je povedala. Kot novinarki, je dodala, se ji takšni posegi v svobodo dela zdijo nesprejemljivi in so se ji do nedavnega zdeli nepredstavljivi. Kot zagovornica delavskih pravic pa je videla, da je skrajna situacija prinesla tudi strnitev vrt in dodaten angažma tistih, ki jim je za dobro delovanje javnega medija res mar. Pričakovanja v zvezi z zaposlenimi na javni radioteleviziji so bila in ostajajo velika – in spremljajoči pritiski prihajajo z vseh strani. O vsem, kar bi bilo treba narediti, prepogosto najbolj lahko in z ogorčenjem neučakanosti govorijo tisti, ki gledajo od zunaj, ali ki delavke in delavce podcenjujejo.

Članstvo Koordinacije novinarskih sindikatov Radiotelevizije Slovenija se je o možnih sindikalnih aktivnostih izrekalo že prej. Gre za edini sindikat v javnem mediju, ki želi delovati izrazito demokratično in sprejema odločitve na podlagi glasovanj članov in članic. V drugih dveh sindikatih, Sindikatu kulturnih in umetniških ustvarjalcev Radiotelevizije Slovenije ter v Sindikatu delavcev radiodifuzije Slovenije, ki prav tako delujeta na javni RTV, odloča vodstvo oziroma predsedstvo. Stavka javnih uslužbencev, ki zagotavljajo javni servis, pa prinaša dodatne zakonske omejitve, saj so dolžni zagotoviti minimalni obseg novic, ki še zagotavlja pravico javnosti do obveščeniosti. Hkrati bi lahko bila stavka v času vladanja oziroma obvladovanja javnega medija, ki ga izvaja politična stranka, ki poziva k prenehanju plačevanja RTV prispevka in kriče izraža prezir do dela, ki ga opravljajo zaposleni v javnem mediju, v resnici natančno to, kar si nasprotniki javne radiotelevizije želijo – če bi pomenila manj ali nič kakovostnih novinarskih vsebin. Tudi

ZNOTRAJ RTV SLOVENIJA

TREKUTNO DELUJEJO TRIJE SINDIKATI

Koordinacija novinarskih sindikatov RTV Slovenija,
katere predstavnica je Helena Milinikovič, povezuje:

- Novinarski sindikat dopisništva
(regionalnega centra) v Kopru,
- Novinarski sindikat dopisništva v Mariboru,
- Novinarski sindikat televizije in
- Novinarski sindikat radia, ki »pokriva« tudi
multimedijski center/portal RTV Slovenija (MMC);

**Sindikato kulturnih in umetniških ustvarjalcev RTV
Slovenije,** ki mu predseduje Peter Kosmač;

Sindikato delavcev radiodifuzije Slovenije,
ki mu predseduje Tom Zalaznik.

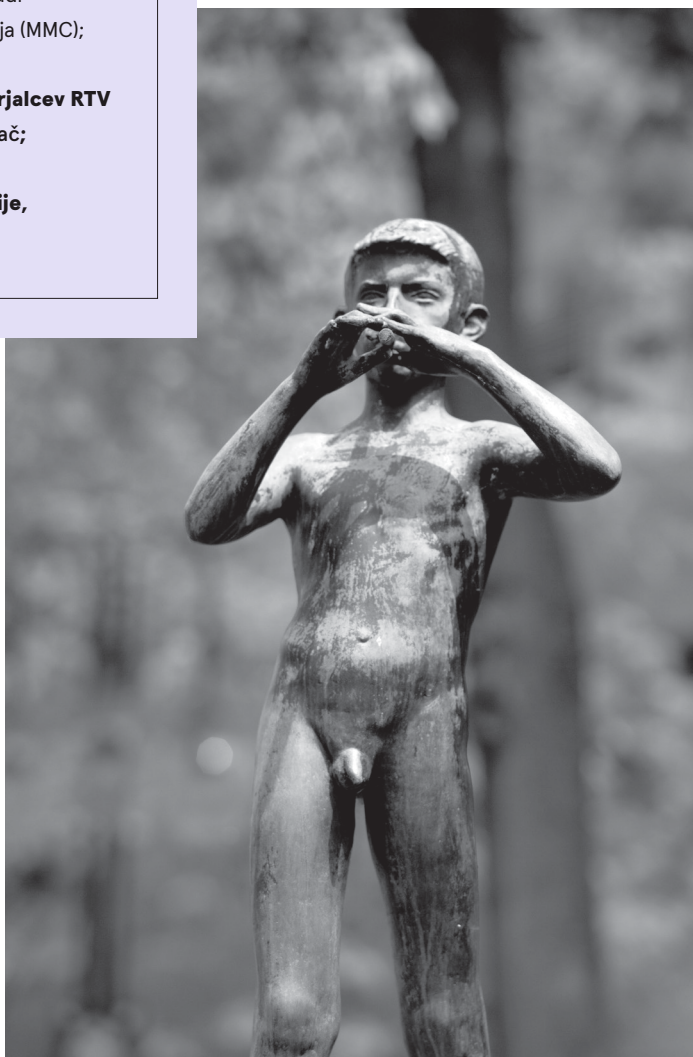

FOTO GAŠPER LEŠNIK

zato so se delavke in delavci RTV Slovenija odločili, da stavkajo z delom in javnimi shodi ter pripravljene vsebine postavijo v kontekst stavke, stavkovnih zahtev in prepotrebne strokovne ter delavske razprave o javnem mediju.

Večina zaposlenih tudi dobro pomni, kaj se je dogajalo že pretekla leta, desetletja. Sindikati sami po sebi niso institucije krepčnosti. Mnogi postanejo člani zaradi lastnih ambicij, da bi na ta način zasedli določene funkcije, ali da si zagotovijo lagodnost. Nemogoče je spregledati, da nekdanja novinarka in predsednica koordinacije novinarskih sindikatov Vesna Zadravec zaseda mesto neposredno pod generalnim direktorjem Andrejem Graham Whatmoughom, pravnikom z diplomo iz finančnih in zavarovalnih transakcij v evropskem sistemu DDV, čigar imenovanje aprila 2021 je bilo preizpraševano zaradi dvomov o tem, ali je izpolnjeval razpisne pogoje. Te dvome je odpravil manj kot leto dni kasneje, marca 2022, ko je predlagal nov razpis za svoje delovno mesto pod pogoji, glede katerih ni bilo več dvomov, da jih izpolnjuje. Opis sedanje funkcije nekdanje televizijske voditeljice pa odlično izriše probleme sodobnega razumevanja novinarskega dela v slovenskem prostoru: Vesna Zadravec je »strokovna direktorica za področje tržnih dejavnosti in programskih vsebin«. Zadnji udarec izza hrbta iz lastnih vrst so medijski delavci in delavke javne radiotelevizije doživeli z lahkotnim prehodom nekdanje poklicne predsednice sveta delavcev na RTV Slovenija Petre Bezjak Cirman avgusta letos na mesto vodje vladne službe za informiranje. Urad vlade za komuniciranje (UKOM) je v svojem bistvu sodobni oblastni organ za propagando, saj skrbi za posredovanje informacij, ki jih izbere vlada, javnosti. Zadnji dve leti je vladni urad vodil trenutni direktor televizije, ki ga je ob ogorčenju in protestih zaposlenih in strokovne javnosti po potrditvi programskega sveta na to mesto imenoval direktor RTV Slovenija. Novinarsko delo, ki naj bi predvsem v javnem mediju služilo javnosti in ne vsakokratni nacionalni oblasti, naj bi – ravno nasprotno od vladne propagandne službe – delovanje oblasti in vsako informacijo prevpraševalo in postavljalo v širši družbeni, bolj kritičen kontekst. Peter Kosmač, predsednik Sindikata kulturnih in umetniških ustvarjalcev na RTV Slovenija, ki je podpiral ustanovitev sveta delavcev pred dvema desetletjema, je že pred novico o rošadah med javnim medijem in vladnim uradom za komuniciranje na svet delavcev gledal kritično. »Vsakokrat je postal privesek vodstva,« je dejal.

A največji prepad na RTV Slovenija je trenutno zarezan med stavkajočimi in predsednikom Sindikata delavcev radiodifuzije, ki stavki stanovskih kolegic in kolegov nasprotuje. Tom Zalaznik je bil kot predstavnik tehničnih delavcev tudi član programskega sveta RTV Slovenija. Na javnem mediju je zaposlen od

sredine osemdesetih let in je edini sogovornik, s katerim sva zaradi njegovega pomanjkanja časa govorila zgolj po telefonu. V pogovoru, raztrganem med opravi, je opisal, da sam med lastne dosežke, zaradi katerih je situacija po njegovem mnenju zdaj na RTV Slovenija boljša, šteje prav ustanovitev sveta delavcev. Ta omogoča, da izvoljeni predstavniki vseh delavk in delavcev sodelujejo pri sprejemanju upravljaljskih odločitev in v idealni situaciji izvajajo tudi določen »delavski« nadzor nad vodstvom. Sindikalist je bil njegov član dva mandata med letoma 2009 in 2017. O delovanju sveta delavcev v zadnjem času se ni želel opredeljevati. Omenil je le, da meni, da je v njem proporcionalno preveč delavk in delavcev iz novinarskih vrst. Prepričan je, da trenutna stavka presega okvire delovanja in pristojnosti, ki jih imajo sindikati.

Kot znajo obrniti v svoj prid svobodo govora tisti, ki širijo govorico sovraštva in razpihovanja nestrpnosti, je sindikalist obrnil logiko o avtonomiji dela v korist vodstva in urednikov: »Posegati v programsko politiko je posegati v avtonomijo. To je zelo spolzek teren,« je pojasnjeval svojo kritiko sedanje stavke. Četudi je stavkovne zahteve, ki se dotikajo ureditve delovnih razmer in plačnih nesorazmerij, omenil kot zahteve, ki jih ima odprte tudi njihov sindikat, je sam pristaš počasnejšega in bolj mehkega delovanja. »Stvari so po imenovanju direktorja Graha eskalirale. V preteklosti so se sindikalne zahteve urejale na bolj stabilen način. Morda počasneje, a ni prihajalo do ekscesov.« Tom Zalaznik je postal predsednik sindikata delavcev radiodifuzije konec devetdesetih. Prepričan je, da je odnos politike do javnega medijskega zavoda vsakokrat tak, da RTV Slovenija konča oškodovana. Naštel je, da je javna medijska hiša sama krila skoraj vso povojno škodo, digitalizacijo, posodobitve, ohranjanje arhiva ... »Vse vlade do zdaj so RTV držale na kratko ravno z denarjem. Predstavljale so sliko, da je RTV predraga, nepotrebna. Nikoli pa niso pomislile, da RTV opravlja delo, ki ga nihče drug ne naredi.« V zadnjih mesecih ga je zaskrbelo, da je slika v javnosti popačena: »Predstavljalo se je le stran novinarjev in zelo hitro smo opazili, da ne slišimo druge strani, ne slišimo, kaj ima za povedati vodstvo zavoda, ki mu je bilo namenjene zelo malo medijske pozornosti.«

Trenutno urednico informativnega programa Televizije Slovenija Jadranko Rebernik je julija Novinarsko častno razsodišče spoznalo za krivo nespoštovanja novinarskega kodeksa, ker je marca izvedla cenzuro novic o nezadovoljstvu med zaposlenimi. Vodja režiserjev na televiziji Siniša Gačić je eden tistih medijskih delavcev, ki opozarjajo, da urednica na tem mestu ni prvič – sedanje stanje na javni televiziji ima debelo in neprijetno zamaščeno podlago. Televizijski režiser, ki je na javnem

mediju začel kariero kot novinar, pa najprej opiše druge skrbi, ki jih ima: »Naslednjih deset ali dvajset let se ne bo zaposlovalo režiserjev, ampak zgolj realizatorje.« Zaradi spremenjene narave dela, pojasni, bodo univerzitetno izšolani ljudje, ki bodo vseeno sprejeli tako delovno mesto, strokovno gledano podplačani in podzaposleni. »Za mlade je perspektiva grozna,« pravi. Kritičen je do tega, kar vidi v javni instituciji: rezervirane pozicije in plače, ki se, četudi se delovno mesto spremeni in delovne obremenitve zmanjšajo, nikoli ne znižajo. Pred pol leta, pojasni, se je včlanil v sindikat kulturnih in umetniških ustvarjalcev, a se je vmes hotel tudi že izčlaniti, potem ko se sindikat ni pridružil sedanji stavki, ampak je zgolj podprl namero o stavki in prepustil članom in članicam odločitev, ali se ji bodo pridružili. Prepričan je, da je stavka upravičena. »Seveda smo izkusili pritiske že prej, a zdaj je šlo do absurda. Prišli so ljudje, ki ne marajo televizije. In ki so hkrati delomrzneži.« Ukrepanje, pravi, je nujno. »Ker uničujejo RTV. Moramo pa najti način, da ljudem pojasnimo: ne gre za to, da bi podpirali trenutno vlado, ampak podpiramo javni medijski zavod.«

Sam se sicer aktivno trudi, da v zvezi z javnim medijem, kjer je zaposlen, ne goji iluzij: »Institucije ne omogočajo svobode. Ne prilagajajo se ljudem, ampak zahtevajo, da se ljudje prilagodijo njim.« Ubijajo ustvarjalnost, je dodal. Avtorskega dokumentarnega filma zato ne bi želel delati prek RTV Slovenija, kjer bi mu za montažo odmerili arbitrarno število ur. »Hočem montirati, dokler ne bo film videti tako, da bom zadovoljen.« Kot vodja skupine strokovnih delavk in delavcev vidi naloge, ki jih je treba v okviru zaposlitve opraviti čim bolj in strokovno. »V kateremkoli trenutku lahko kjerkoli dobiš slabega šefa,« pravi. Z relativno visoko plačo pridejo delovne obveznosti. »Svoboda ni to, da sam določaš, kaj bi in česa ne bi. Če kdo želi biti svoboden, naj gre na trg. To je tovarna in v tovarni je treba delati. Ne bo več dokumentarnih filmov, bodo pa maše.« In treba jih je oddelati. Režiser sklene, da gre na neki način za problem ljubezni. »Te ni. Zato ni želje, da bi se delalo bolje, da bi se slišalo več mnenj, da bi se iskalo možne izboljšave.« Kolektiva, doda, ni več. Ni povezovalnega tkiva. »Nič ni skupnega. Edino počitniške kapacitete za zaposlene.« Kaj bi si želel? »Meni je do tega, da bi delal, da bi se delalo dobro ter da bi se o kakovosti narejenega pogovarjali.«

»Seveda smo izkusili pritiske že prej, a zdaj je šlo do absurda. Prišli so ljudje, ki ne marajo televizije. In ki so hkrati delomrzneži.« – SG

»Profesionalne napovedovalce poskušajo izriniti iz njihovih vlog, podobno se dogaja z glasbenimi uredniki in mešalci zvoka. Da režisersko delo opravi nekdo, ki je končal študij režije na akademiji, da glasbo izbere glasbeni urednik, je tisto, kar zagotavlja kakovost in profesionalnost.« – PK

O tem, kako so se nekoč pogovarjali, imeli sosvete, ki so debatirali o kakovosti narejenega, izvedbe in vsebine, pripoveduje Peter Kosmač, predsednik Sindikata kulturnih in umetniških ustvarjalcev RTV Slovenija. Na javni televiziji je začel delati leta 1970 kot nastavljalec kamere. »Televizija je ponujala ustvarjalni prostor. V 70. in 80. letih smo redno snemali slovenske drame, ustvarjali presežke na področju dokumentaristične produkcije, programsko-produkcijski načrti so bili javno razgrnjeni in skupaj, v timih smo jih postavljali. Skrbelo se je za dramaturški lok oddaj, za primerno raven jezika,« našteva. Zadnji programsko-produkcijski načrt, ki ga je avtoritarno uveljavil trenutni direktor RTV Slovenija in s katerim se je javnosti med drugim odvzelo vrsto informativnih oddaj in ure informativnega programa, je bil ena ključnih točk naraščajočega ogorčenja in jeze zaposlenih na Radioteleviziji Slovenija.

Poleti, ko sva govorila, je Petra Kosmača najbolj skelela izjava aktualnega predsednika vlade, da se v naslednjega pol leta ne spleča vlagati v RTV. »Razumem, da je to izjava, ki temelji na sedanjem vodstvu RTV Slovenija in velja predvsem zanje, a kolektiv ostaja in vzdušje ni najboljše,« je dejal. Naštel je sodne boje, s katerimi so uspeli za svoje člane uveljaviti priznanje poklicnih boleznih in primerno zaposlitev ter plačo glede na delo, ki so ga opravljali. Tudi njega skrbi deprofesionalizacija: »Profesionalne napovedovalce poskušajo izriniti iz njihovih vlog, podobno se dogaja z glasbenimi uredniki in mešalci zvoka. Da režisersko delo opravi nekdo, ki je končal študij režije na akademiji, da glasbo izbere glasbeni urednik, je tisto, kar zagotavlja kakovost in profesionalnost.« Prepričan je, da mnogi gledalci in poslušalke opazijo padec kakovosti in čutijo, da se dostojnost in spoštljivost, ponos ob dobro opravljenem delu rušijo. Sindikat kulturnih in umetniških ustvarjalcev ima še vedno odprte štiri stavkovne zahteve iz časa mandata prejšnjega direktorja, pove. Posodobitev opisov delovnih mest, ureditev in dvig plač najnižjim plačnim skupinam, ureditev preprečevanja mobinga in izboljšanje

delovnih pogojev. Nekatere od zahtev, se strinja, se prekrivajo tudi s sedanjimi stavkovnimi zahtevami. A dodaja, da se stavki »naknadno« (ko so člani in članice koordinacije novinarskih sindikatov odločitev že sprejeli, op. a.) niso mogli pridružiti. Poudari, da je sindikat nepolitičen in da je članstvo – in predsedstvo – sindikata zelo heterogeno. »Politika mora absolutno ostati pred vrati – tako pred vrati RTV kot sindikata. Če ne, nastanejo vrtiljaki in to uničuje ustvarjalno vzdušje. Politika, ko poskuša vsiliti svoje, praviloma spravi na kolena vse.«

Z veseljem se je spomnil presenečenja in zadovoljstva članov in članic ob dvigu plač, ko so reformirali plačni sistem leta 2008. A tedaj so nekatera delovna mesta ostala močno podplačana – do danes. V vmesnem času pa so generalni direktorji razvili prakso, da nočejo razpisati napredovanj ali objavijo razpise zgolj za določena delovna mesta, je povedal. Ostajajo razprtije in zame-re. »Vmes se je tudi dogajalo, da so uredniki urejali plače kar po svoje,« je dodal. Mnogi mlajši zaposleni, je opisal, ki so bili prej dolga leta prekarci, so zdaj plačani komaj nad minimalno plačo in pod povprečno plačo v državi. Spet drugi, je opozoril sindikalist, imajo plačo, ki jo viša več različnih količnikov, odvisnih od »zvrsti« novinarskega dela: poročevalsko, uredniško, komentatorsko ... »Da se je pristalo na to, da so novinarski poklic razbili po zvrsteh, je bila napaka,« je prepričan.

Strinjal se je, da kot drugod tudi na RTV Slovenija ne gre toliko za to, da denarja ne bi bilo, ampak za kaj ga namenijo in kdo ga dobi. »Obseg sredstev za petkov zabavno-glasbeni program je denimo nerealno velik,« je prepričan. Sindikat kulturnih in umetniških ustvarjalcev je na predlog vodstva pristal na program upokojevanj s predvidenimi odpravinami v obsegu, ki presega zakonske omejitve. Predsednik sindikata je pojasnil, da

je za upokojevanje »precej« interesa, ker »ponekod v uredništvih so situacije težke«. Prav to, da bi se morali pogovarjati predvsem o razmerah za delavke in delavce, poudarja predsednica koordinacije novinarskih sindikatov Helena Milinković. Ve, da se mnogi odločijo za upokojevanje, ker to vidijo kot izhod v sili. »Vemo, da želijo upokojiti še okoli sto ljudi do leta 2023, hkrati zaposlujejo nove brez uvajanja in predaje dela. Ljudje ne zdržijo več. Delavci in delavke nam govorijo o tesnobi, o slabih odnosih, o pritiskih ...« Sindikat, pojasni, so mnogi v zadnjih mesecih prepoznali za varen prostor.

To, da naj bi bili razdeljeni, da naj novinarji ne bi dovolj spoštovali ostalih produkcijskih in tehničnih delavk in delavcev, pravi, so stare hišne zgodbe. Morda ne vselej brez podlage, a vseeno zgodbe, ki se jih ponavlja zaradi ločevanja in utrjevanja razlik. »Mi smo že dosegli več povezanosti in solidarnosti. Da, novinarska izkušnja je lahko drugačna od izkušnje drugih zaposlenih, a to, da smo vsi skupaj, da so naši kolegi, ki ne opravljajo novinarskega dela, ob nas, v praksi razbija te zgodbe. To, da so z nami tehniki, vratarke, kuharji, tonski mojstri ... je za nas znak solidarnosti. Zavedajo se in vidijo, da se borimo tudi za njihove pravice, za njihov položaj.« Tudi zato so v stavkovnem odboru pozdravili ne le sindikalizirane, ampak tudi nesindikalizirane delavke in delavce. »V resnici je naša zahteva in naše sporočilo, da se borimo za pravico do našega dela,« pravi novinarka.

Špela Kožar v informativnem televizijskem programu pokriva kulturno politiko. Ko gleda nazaj, kritično ocenjuje, da bi morali vedeti prej in odreagirati bolje. »Moralo nam bi biti takoj jasno, da se ne bo dobro končalo. Dejansko smo jih počakali – da so prišli in da zdaj uničujejo,« opozori na psihične pritiske, obupnost, stiske. »Paradoksalno je. Občutek pripadnosti. Zavezanost.

»Stavka sporoča, da ne mislimo, da nas bo rešila politika. Vemo, da si moramo prihodnost izboriti sami.« In stavka je postala tudi čas ter prostor za pogovor o tem, kaj si želimo, pravi novinarka javnega medija. Tudi ona poudari, da pri sedanjem vodstvenem kadru ni čutiti niti malo ljubezni do medija, do hiše in tradicije ter znanj, ki so v njej, čeprav gre za neprecenljivo institucijo.

Ponos. Vse to se je zdaj močno povečalo. Po eni strani se zdi, da niso bili ti občutki nikoli prej tako močni, a vemo tudi, da še nikoli nismo bili tako sesuti.« Opisuje nadrejene, ki nimajo znanj in sposobnosti, da bi prepoznali pomembnosti novic in pomena vsebin. Uredniško plitkost in ozkost. »Trenutne razmere nas vodijo v to, da zaposleni ne bomo več mogli opravljati poslanstva javnega servisa,« pravi novinarka, ki na javnem mediju dela od leta 1999 – začela je kot tajnica režije, štiri leta zatem je stopila v novinarske vode. Kritična je do zadnjega poldruega desetletja, ko se je pristalo na »uravnoveževanje« vsebin. »S tem je RTV dejansko prispevala k razdvajanju družbe. Ko se predstavlja in tehta politične ukrepe, bi besedo morali dati predvsem stroki, politike in političarje pa postaviti v drugi plan,« je prepričana novinarka. Doda, da se mora javna televizija nujno približati nazaj gledalkam in gledalcem ter civilni družbi. Pri tem, pravi, jim je lahko za zgled tudi javni radio s svojim delom.

Radijska novinarka Nataša Štefe podobno kot njena televizijska kolegica poudari medsebojno odvisnost. Opiše, kako na Valu 202 načrtno gradijo skupnost. Zaposlitev na javnem mediju, pravi, ni in ne more biti samo služba od osmih do štirih. »Premalo se govori o razmerah dela v medijskih hišah,« doda. »Seveda je past, da se imaš kot novinar za nekaj več in za pomembnega – a pomemben nisi ti; pomembna je funkcija, ki si jo zasedel, pomembno je delo, ki ga opravljaš, če ga opravljaš, kot je prav,« pojasni. Novinarstvo je izrazito individualen, a tudi skupinski, od sodelavcev in soljudi odvisen poklic. »Gre za timsko delo.« Opiše, da ni novinarskega prispevka brez tehnika, ki poskrbi za pravilno objavo novice, ni televizijske oddaje brez lučkarjev in snemalcev, ni radijske novice brez tonskega mojstra. Sistem pa zdaj sili v »svaštarjenje«, v to, da je vsak zase mojster za vse, s čimer se niža standarde. V času preobilja zmanjkuje prostora za kakovost.

Na radiu dela od leta 2003. Leta 2007 je kot honorarna sodelavka izkusila, kaj pomeni solidarnost in sindikalna podpora. Ko jo je tedanji direktor radia Vinko Vasle čez noč odpustil, ker se mu je zdelo, da je njeno povezovanje programa prestopilo okvire spoštljivosti do oblasti, znotraj katerih bi po njegovi presoji morali novinarji delovati, je tedanji odgovorni urednik Vala 202 Mirko Štular v protest napovedal svoj odstop. Direktor radia je svojo odločitev kmalu preklical. »Odtlej vem, da se lahko na kršitve odzove samo kolektiv – posameznik sam praviloma ne more doseči nič. Preblizu je in preveč vpleten, da bi lahko videl širši, sistemski problem,« pojasni novinarka. Sama se je pred petnajstimi leti priključila sekciji honorarnih sodelavcev znotraj koordinacije novinarskih sindikatov in tudi po zaposlitvi ostala aktivna članica. »Sindikalno delo je ali konfliktno in naporno, če je pravo, ali prodano vodstvu in prezirano, če je rumeno. In večini zmanjka energije in volje, da bi bili aktivni še v sindikatu,« pravi. »V biti gre za borbo, za delo in za skrb za druge – to pa žal dolgo ni ustrezalo duhu časa.«

Prelomno v sedanjih situaciji je zanjo to, da se stavka za avtonomijo. »Borba za avtonomijo je borba za prihodnost, za dobro, kvalitetno novinarsko delo. Ne gre za kratkoročni cilj, ampak za daljnosežni boj in zahteve. Avtonomija tudi ni nekaj, kar bi ti lahko kdorkoli podelil. Zanjo se je treba vseskozi boriti. Za avtonomijo razmišljanja, za prevpraševanje in preseganje okvirov, ki so ti postavljeni od zunaj brez dialoga, od samopostavljenih avtoritet,« pojasni. »Stavka sporoča, da ne mislimo, da nas bo rešila politika. Vemo, da si moramo prihodnost izboriti sami.« In stavka je postala tudi čas ter prostor za pogovor o tem, kaj si želimo, pravi novinarka javnega medija. Tudi ona poudari, da pri sedanjem vodstvenem kadru ni čutiti niti malo ljubezni do medija, do hiše in tradicije ter znanj, ki so v njej, čeprav gre za neprecenljivo institucijo. »Žal je podplačana in necenjena, kar občuti večina delavk in delavcev. Manjkajo razvoj, izobraževanja, vlaganja ... In ker to traja že kar nekaj časa, je tudi med delavkami in delavci žal že marsikomu postalo vseeno.« Javni medij, doda, mora komunicirati z javnostjo, z gledalci, poslušalkami in bralci – in tu je na mestu vprašanje: ali bi lahko bilo te komunikacije več, bi lahko bila boljše, bolj vključujoča? Trenutno dogajanje na javnem mediju vidi kot priliko tudi za širše družbene debate in za pogovore navznoter: koliko demokratičnega odločanja smo pripravljeni uvesti, sprejeti in spoštovati. »Zdaj se z vsem tem premnogim žal ne da ukvarjati. A dejstvo je, da potrebujemo čim več ljudi, ki bodo imeli javno RTV Slovenija radi. Ki jo bodo imeli za svojo.«